

ผลของวิธีสอนแบบอุปนัยที่มีต่อความมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

นางสาวลลทศศรี ลิขิตวรรณการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-422-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018861 117126460

EFFECTS OF INDUCTIVE TEACHING METHOD ON CRITICAL THINKING OF
PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS

Miss Suthasri Likitwanakarn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Elementary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-422-4

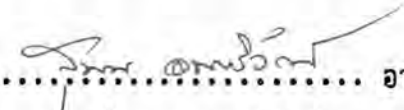
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของวิธีสอนแบบอุปนัยที่มีต่อความมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 6
 โดย นางสาวสุทธศรี ลิขิตวรรณการ
 ภาควิชา ประถมศึกษา
 อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ สมน อมรวิวัฒน์

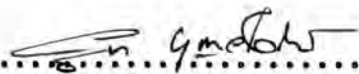
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
 ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราช)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ วารี ธีระจิต)

 อาจารย์ที่ปรึกษา
 (ศาสตราจารย์ สมน อมรวิวัฒน์)

 กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ วรสุดา บุญไขโรจน์)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สุทธศรี ลิขิตวรรณการ : ผลของวิธีสอนแบบอุปนัยที่มีต่อความมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 (EFFECTS OF INDUCTIVE TEACHING METHOD ON CRITICAL
THINKING OF PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS) อ.ที่ปรึกษา : ศ.สุมน อมรวิวัฒน์,
264 หน้า. ISBN 974-585-422-4

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของวิธีสอนแบบอุปนัย ที่มีต่อวิจารณญาณจากการเรียนข่าว
และเหตุการณ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตัวอย่างประชากรคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ของโรงเรียนสามเสนนอก สำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา-2535 จำนวน 60 คน
กลุ่มแรก จำนวน 30 คน เรียนจากแผนการสอนด้วยวิธีสอนแบบอุปนัย และกลุ่มที่สอง จำนวน 30 คน
เรียนจากแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แผนการสอนด้วยวิธีสอนแบบอุปนัย แผนการสอนของ
กระทรวงศึกษาธิการ และแบบวัดความมีวิจารณญาณจากข่าวและเหตุการณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหา
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลจากการวิจัยพบว่า

1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบแบบวัดความมีวิจารณญาณ ในการวิเคราะห์ การวินิจฉัย การ
ประเมินค่า และการนำไปใช้ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มที่เรียนจากแผนการสอนด้วยวิธีสอนแบบ
อุปนัย สูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยใช้แผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05
2. ค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบแบบวัดความมีวิจารณญาณจากข่าวและเหตุการณ์ของนักเรียน
กลุ่มที่เรียนจากแผนการสอนด้วยวิธีสอนแบบอุปนัย สูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยใช้แผนการสอนของกระทรวง
ศึกษาธิการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

##C140762 : MAJOR ELEMENTARY EDUCATION

KEY WORD: INDUCTIVE TEACHING METHOD/CRITICAL THINKING/PRATHOM SUKSA

SUTHASRI LIKITWANAKARN : EFFECTS OF INDUCTIVE TEACHING METHOD ON
CRITICAL THINKING OF PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS. THESIS ADVISOR :
PROF.SUMON AMORNVIVAT, 264 PP. ISBN 974-582-422-4

The purpose of this research was to study effects of inductive teaching method on Prathom Suksa six students' critical thinking gained from studying news and events. The sample were 60 students of Prathom Suksa six in the academic year 1992 from Samsennok school, Huaykwang District, Bangkok Metropolitan. The subjects were divided into 2 groups. The first group of 30 students was taught by the inductive teaching method while the other one of 30 students was taught by the conventional method.

The instruments used in this research were the lesson plans using inductive teaching method and conventional method, and the critical thinking test. The data were analyzed by arithmetic mean, standard deviation, and t-test.

The finding were as follows:

1. The post-test arithmetic mean of the critical thinking scores in analysis, considering, evaluation and application of the students group instructed by the inductive teaching method was higher than the group instructed by using the conventional method significantly at the level of .05.

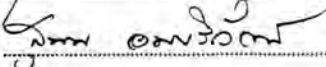
2. The arithmetic mean of the critical thinking scores gained from studying news and events of the first group who learned by using the inductive teaching method was higher than the other one which learned by using the conventional method significantly at the level of .05.

ภาควิชา..... ประถมศึกษา.....

สาขาวิชา..... ประถมศึกษา.....
2535

ปีการศึกษา.....

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ศาสตราจารย์
สุนน อมรวิวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ
ด้วยดีเสมอมา นอกเหนือสิ่งอื่นใด คอยให้กำลังใจและความห่วงใยตลอดเวลา ผู้วิจัยรู้สึก
ซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์
วาริ ภิระจิตร ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ วรสุตา บุญยไวยโรจน์
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะ และตรวจสอบจนมีความถูกต้องเป็น
วิทยานิพนธ์ที่สมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาตรวจแก้ไข และให้
คำแนะนำในการปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ สารทิ มะกล้าทอง ผู้อำนวยการโรงเรียน
สามเสนนอก ตลอดจนอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความสะดวกและช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่ง ขอขอบคุณ
คุณสมหมาย โสมะจิติ อาจารย์ อัฒญ์ อินทรทัณฑ์ อาจารย์ วัชนันท์ สินสถาพรพงศ์
อาจารย์ ภาวนา ภูมิศรีสอาด และ อาจารย์ จินตนา ฉิมพลีวัฒน์ ตลอดจนพี่ ๆ เพื่อน ๆ
น้องทุกคน ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจเสมอมา ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความ
ร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบระลึกถึงพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ผู้ให้ชีวิต และเลี้ยงดูจน
เติบโต ทั้งให้ความรักความห่วงใยและกำลังใจจนสำเร็จการศึกษา

สทศศิริ ลิขิตวรรณการ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ญ

บทที่

1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	สมมติฐานของการวิจัย	8
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	9
	ขอบเขตของการวิจัย	9
	ข้อตกลงเบื้องต้น	10
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	10
	วิธีดำเนินการวิจัย	11
	ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	12
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
	รูปแบบการคิดแบบอุปนัย	14
	วิธีสอนแบบอุปนัย	15
	ความมีวิจารณญาณ	24
	การฟังอย่างมีวิจารณญาณ	27
	การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	29
	ลักษณะของผู้มีวิจารณญาณในการอ่าน	31
	ขอบข่ายและโครงสร้างเนื้อหาากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
แนวการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	41
ข่าวและเหตุการณ์	42
องค์ประกอบของข่าว	43
แหล่งข่าวและเหตุการณ์	45
จุดประสงค์ของการสอนข่าวและเหตุการณ์	47
กระบวนการเรียนการสอนข่าวและเหตุการณ์	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	62
3 วิธีดำเนินการวิจัย	69
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	69
ตัวอย่างประชากร	76
การเก็บรวบรวมข้อมูล	78
การวิเคราะห์ข้อมูล	78
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
5 ลรูปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	89
รายการอ้างอิง	102
ภาคผนวก	113
ภาคผนวก ก	114
ภาคผนวก ข	116
ภาคผนวก ค	209
ภาคผนวก ง	227
ภาคผนวก จ	245
ประวัติผู้เขียน	264

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2534	77
2	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบแบบวัดความมีวิจารณญาณ หลังการทดลอง ระหว่างนักเรียนกลุ่มที่ 1 กับกลุ่มที่ 2	81
3	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบแบบวัดความมีวิจารณญาณใน ระดับการวิเคราะห์ หลังการทดลองระหว่างกลุ่มที่ 1 กับกลุ่มที่ 2 ...	82
4	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบแบบวัดความมีวิจารณญาณใน ระดับวินิจฉัย หลังการทดลองระหว่างกลุ่มที่ 1 กับกลุ่มที่ 2	83
5	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบแบบวัดความมีวิจารณญาณใน ระดับการประเมินค่า หลังการทดลองระหว่างกลุ่มที่ 1 กับกลุ่มที่ 2 ..	84
6	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบแบบวัดความมีวิจารณญาณใน ระดับการนำไปใช้ หลังการทดลองระหว่างกลุ่มที่ 1 กับกลุ่มที่ 2	85
7	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบแบบวัดความมีวิจารณญาณ ระหว่าง ก่อนและหลังการทดลอง ของนักเรียนกลุ่มที่ 1 ที่สอนด้วยวิธีสอนแบบอุปนัย	86
8	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบแบบวัดความมีวิจารณญาณ ระหว่าง ก่อนและหลังทดลอง ของนักเรียนกลุ่มที่ 2 ที่สอนด้วยแผนการสอนของ กระทรวงศึกษาธิการ	87
9	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบแบบวัดความมีวิจารณญาณ ระหว่าง ก่อนและหลังทดลอง ของนักเรียนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2	88
10	การหาค่าร้อยละความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความมี วิจารณญาณ	230
11	การคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง ของแบบวัดความมีวิจารณญาณ	234
12	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบแบบวัดความมีวิจารณญาณ หลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มที่ 1 ที่สอนด้วยวิธีสอนแบบอุปนัย และกลุ่ม ที่ 2 ที่สอนด้วยแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ	243